

Valgfagene på ungdomstrinnet er tverrfaglige. Det innebærer at alle valgfagene baserer seg på allerede eksisterende fag på ungdomstrinnet. Valgfaget trafikk henter i utgangspunktet elementer fra fagene kroppssøving og naturfag. Dette er gjort på bakgrunn av timetallet i faget. Likevel har vi i denne veiledningen inkludert flere fag som kan gå inn i tverrfaglige prosjekter. Det viktige med tverrfaglig læring er å maksimere læringsutbyttet til elevene ved å knytte sammen relevant innhold på tvers av fag. På denne måten kan de oppnå større forståelse for det de skal lære.

Trafikkopplæring dreier seg om å lære en rekke ferdigheter og perspektiver fra ulike fag. Disse bør så langt det er mulig arbeides med i sammenheng for å skape en helhet i undervisningen. På denne måten kan det bedre legges til rette for elevenes forståelse, progresjon og dybdelæring. Å jobbe med trafikkopplæring gjennom tverrfaglige temaer er derfor en fin måte å jobbe med ulike kompetansemål, ferdigheter og faglige sammenhenger på i læreplanen. I større tverrfaglige prosjekter får man gjerne mer tid til å jobbe både teoretisk og praktisk over lengre tid, noe som gir elevene anledning til å prøve ut, erfare og reflektere over det de lærer. De tre tverrfaglige temaene demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring skal være gjennomgående temaer gjennom hele grunnopplæringen. Det er viktig at man også relaterer opplæringen til viktige perspektiver innenfor disse temaene der det er relevant.

Eleven trenger gode arbeidsforhold og tilrettelagte muligheter for å vise sin kompetanse både underveis og til slutten av opplæringen.

Opplæringen i valgfaget trafikk kan trekke inn innhold og mål fra andre fag, og trafikk bør også inngå inn i undervisningen i andre fag. Likevel kan læringsprosessen bli mer variert, motiverende og spennende hvis man underviser på tvers av fag samtidig.

Det mange måter å legge opp tverrfaglig undervisning på og mange metoder en kan benytte. Likhetsstrekk ved flere av metodene er likevel at de legger opp til en problembasert tilnærming. Prøv å lage undervisningsopplegg som gjerne tar utgangspunkt i at elevene jobber med/søker å finne svar på problemstillinger og hypoteser.

Ulike metoder som passer godt til tverrfaglig arbeid er blant annet:

Gruppearbeid er et førende prinsipp i tverrfaglig arbeid. I veiledningen er det forslag til ulike metoder som kan egne seg underveis i arbeidet med et tema, enten som korte læringsaktiviteter, eller som lengre metodiske opplegg. Hensikten med skjemaet er at elevene er med å utvikle det og bruke det underveis. Lærer og elev kan derfor markere de ulike kjennetegnene og elevens måloppnåelse underveis i arbeidet, og slik markere hva eleven mestrer og hva som må jobbes mer med.

Under er et eksempel på en «tverrfaglig timeplan». Temaet «Bærekraft» er på ulike måter representert i de fleste læreplaner for fag, og er et tema som skal arbeides med tverrfaglig. Eksempelet viser ulike fag som kan inngå i undervisningsøktene og hvilke fag som går utenom. Det er viktig at lærerteamene sammen analyserer de ulike læreplaner og fellestekster i læreplanverket før man setter opp timeplaner. Gjort slik, kan en timeplan gjelde for kortere eller lengre perioder, fra alt mellom 1-8 uker, eller kortere/lengre perioder.

Flere er usikre på hvordan krav til fag- og timefordelingen blir ved en slik timeplanordning. Utgangspunktet er at alle fag som er representert i en økt får like mye tid. Det innebærer at om en 60 minutters økt består av tre fag, så teller dette 60 minutter for hvert fag. Det tverrfaglige utbyttet er jo nettopp at fagene skal føre til større læringsutbytte ved at de ulike fagperspektivene gjensidig påvirker hverandre og øker elevenes forståelse.

For å kunne gjennomføre god tverrfaglig undervisning, er det ofte nødvendig å bryte opp timeplanen. Grunnen til dette er at om kompetansemål fra flere fag skal arbeides med i samme læringsøkt, så må lærere ofte slå sammen fagtimene sine. Dette innebærer flere elever i undervisningsøkten, men flere lærere og faglige perspektiver kan øke elevenes forståelse og læring på tvers av faglige perspektiver.

Holdninger dannes tidlig, og grunnlaget for gode holdninger og vaner legges av de voksne. Barn imiterer og observerer de voksne. I dette arbeidet er barnehage og skole viktig som premissleverandør i tillegg til hjemmet. Normer og verdier kan uttrykkes i holdninger. Når vi ønsker å påvirke holdninger i skolen, ønsker vi å påvirke med normer og verdier som kan regulere adferd. Holdningsarbeid er en lang prosess og er avhengig av blant annet oppvekst, kultur og miljø og sosial kontekst.

Vi utvikler holdninger hele livet og disse endres eller «justeres» ofte etter hvert som vi blir eldre. Siden holdninger er sterkt knyttet til kultur og sosial kontekst, kan det være inngripende og vanskelig å endre eller bryte med negative holdninger eller vaner.

Hvis det for eksempel lenge har vært akseptert i en vennegjeng å kjøre etter å ha drukket alkohol, kan det være vanskelig å være den som plutselig mener at dette er uakseptabelt. Særlig gjelder dette om det er enkeltpersoner som ønsker å bryte med et negativt mønster. I flere veiledningseksempler vises det til etisk analyse i forbindelse med trafikkopplæring. Dette er viktig fordi opplæring i trafikk i stor grad er holdningsskapende arbeid. Etisk analyse er derfor svært aktuelt i eksemplifiserte trafikksituasjoner, gjerne i konkrete situasjoner som krever etiske avveininger. Det er da vanlig å ta utgangspunkt i ulike etiske modeller.

Les vår personvernerklæring